

Súčet bodov:	Kód žiaka:
Hodnotili:	

**Milí žiaci**, máte pred sebou test zo slovenského jazyka a literatúry. Test sa skladá z dvoch častí. I. časť obsahuje pravopisné cvičenie, v ktorom máte doplniť 20 písmen. Za každé správne doplnenie získate 0,5 b; spolu za I. časť môžete získať max. 10 bodov. II. časť testu obsahuje ukážky a testové úlohy. Pri úlohách s možnosťou výberu správnu odpoveď zakrúžkujte priamo v teste. Pri doplňovacích úlohách, odpoveď zapíšete na vyznačený riadok. Za II. časť môžete získať max. 40 bodov.

Každú ukážku si pozorne prečítajte. Na vypracovanie celého testu máte 60 minút.

Prajeme vám veľa úspechov.

### I. časť

#### Pravopisné cvičenie

Doplň v texte chýbajúce i/í alebo y/ý.

Neznáša kohútie kik\_\_\_r\_\_\_kanie, ale pre mňa je kohút t\_\_\_pickým ochrancom sliepok. Naš\_\_\_m deťom chutí zemiakové p\_\_\_ré. Šalát je v\_\_\_taným spestrením stravy. Jasene sa ešte nerozv\_\_\_jajú, na os\_\_\_kách rástli púčiky. Slovensk\_\_\_ hokejisti sú úspešn\_\_\_ v zámor\_\_\_. Na končiar\_\_\_ sa leskol biel\_\_\_ sneh, l\_\_\_gotal sa ako zrkadlo. Ďaleko pod n\_\_\_m z\_\_\_vala šírka horského plesa.

Susedk\_\_\_ne predstavy sa rozpl\_\_\_nuli. Videl si film Lev\_\_\_kráľ? Poznáš nejakého f\_\_\_lozofa?

## Ukážka 1

(K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 1 – 17)

### **Unikátny hotel v Pieninách si váži každý gram jedla, učí hostí neplytvat'**

Už v škôlke nás učili, že jedlom sa neplytvá. Jožko i Anička vedeli, že s jedlom sa zbytočne nehra, s chlebovými kôrkami sa neohadzuje a do susedovho kakavka sa nič nehádza. A že je pekné a slušné dojesť všetko, čo šikovné ruky pani kuchárov na tanierik naložili. Mňam!

Keď **po 57 rokoch** prídu Jožko s Aničkou do hotela, len neveriacky pozdvihnú obočie. Bufetové raňajky totiž niekde vyzerajú ako ukážka davovej paniky v čase hladomoru. Kto si naloží na tanier viac? Vyhráva súťažiaci, ktorý si na tanieri odnesie „z každého rožka troška,“ ideálne taký menší Gerlachovský štít alebo rovno Alpy. A keďže platí staré známe „oči by jedli,“ hoci žalúdok už nevládze, nedojedené jedlo končí až príliš často na tanieri, odkiaľ putuje rovno do koša.

Mnohí hoteloví prevádzkari tak stoja pred rovnakou, záľudnou otázkou: Ako minimalizovať plytvanie jedla v reštauračných zariadeniach? A dá sa to vôbec? Súčasťou bufetových stolov je papierová kartička, ktorá nabáda hostí k uvedomelej konzumácii:

„Vážení hostia! Vedeli ste, že aj napriek nášmu úsiliu sme nútení každý deň vyhodit' 20 kg jedla, ktoré naši hostia nechali na tanieri? To je viac ako 7 ton ročne! Pamätajte, že vždy máte na výber. Pomôžte nám byť šetrnejší k životnému prostrediu a vezmite si z bufetu len toľko, koľko zjete. Naučme spoločne mladšie generácie, ako neplytvat' jedlom a spoločne bojovať za našu planétu!“

### **FAKTY O PLYTVANÍ JEDLOM**

- V EÚ \_\_\_\_\_ sa vyhodí ročne až 89 miliónov ton potravín.
- Domácnosti v EÚ vyprodukujú 37 miliónov ton ročne. • Podľa OSN na Slovensku vyhodíme ročne do kontajnerov 900 tisíc ton potravín. [www.zlavomat.sk](http://www.zlavomat.sk)

### **1. Vyberte správnu možnosť:**

- a) V 1. odseku ukážky sú zastúpené všetky neohybné slovné druhy.
- b) V ukážke sa nenachádza podstatné mená, ktoré sa skloňujú podľa vzoru vysvedčenie.
- c) V ukážke sú slovesá len v minulom čase.
- d) V 1. vete v druhom odseku je príslovka miesta.

### **2. V ktorej možnosti je správne určený zvýraznený vetný člen v nasledujúcej vete?**

*Bufetové raňajky totiž niekde vyzerajú ako ukážka davovej **paniky** v čase hladomoru.*

- a) predmet    b) podmet    c) príslovkové určenie    d) nezhodný prívlastok

### **3. Zakrúžkujte pravdivosť tvrdenia:**

V ukážke sa nenachádza jednočlenná veta :

áno

nie

### **4. Napíšte slovom pravopisne správne číslovku zvýraznenú v ukážke: po 57 rokoch**

5. **Napíšte vo vete skrátený výraz EÚ pravopisne správne vyskloňovanými slovami.**

V EÚ \_\_\_\_\_ sa vyhodí...

6. **Pomenujte zvýraznené vetné členy vo vete:** Unikátny hotel v Pieninách si váži každý gram jedla.

a) hotel: \_\_\_\_\_ c) gram: \_\_\_\_\_

b) v Pieninách: \_\_\_\_\_ d) jedla: \_\_\_\_\_

7. **Slovo vážiť' je:**

a) jednovýznamové b) viacvýznamové

c) dokonavé sloveso d) hovorové

8. **Z 2. odseku vypíšte 1 slovo, ktoré vzniklo skladaním.** \_\_\_\_\_

9. **V ktorej možnosti nedochádza k spodobovaniu?**

a) z každého rožka b) mnohí hoteloví prevádzkari

c) tisíc ton potravín d) až príliš často

10. **V ktorom slove sa nenachádza dvojhĺaska?**

a) škôlka b) konzumácia c) Pieniny d) prostredie

11. **V ukážke vyhľadajte dvojicu antoným a vypíšte ju.** \_\_\_\_\_

12. **V ktorej možnosti sa nenachádza združené pomenovanie:**

a) životné prostredie b) Gerlachovský štít

c) reštauračné zariadenia d) záludná otázka

13. **Napíšte synonymum k slovu: unikátny (unikátny hotel)**

\_\_\_\_\_

14. Určte gramatické kategórie a vzor zvýrazneného slova vo vete: *nabáda hostí k uvedomelej konzumácii.*

---

15. Vypíšte z ukážky pomnožné podstatné meno, ktoré sa v ňom nachádza, a určte jeho vzor:

---

16. Akým slovným druhom je zvýraznené slovo vo vete z ukážky:

Podľa OSN na Slovensku vyhodíme ročne do kontajnerov 900 tisíc ton potravín.

- a) predložka                      b) citoslovce                      c) príslovka                      d) časťica

17. Určte počet interpunkčných znamienok vo vete:

Vyhráva súťažiaci, ktorý si na tanieri odnesie „z každého rožka troška,“ ideálne taký menší Gerlachovský štít alebo rovno Alpy.

- a) 3                      b) 5                      c) 16                      d) 1

18. Ktoré slovné spojenie je napísané pravopisne správne?

- a) veľkonočné sviatky                      b) Prešovský futbalista  
c) Veľká Francúzska revolúcia                      d) Rieka Svätého Vavrinca

19. Ktorý jazykový prostriedok nie je vhodné použiť v slávnostnom prejave?

- a) obrazné pomenovania                      b) rečnícke otázky  
c) odborné slová                      d) zvolacie vety

20.

*Vládcovi bohov Diovi sa doniesli chýry, akí sú ľudia skazení a ako sa nešťítia ani zločinov. Povedal si, že zostúpi na zem. Chcel sa na vlastné oči presvedčiť, či ľudia v skutku lúpia a vraždia a uctievaajú lož namiesto pravdy a posmievajú sa bohom.*

Uvedený text je úryvkom z:

- a) bájky                      b) báje                      c) povesti                      d) legendy

21. V ktorej z možností majú všetky slovesá dokonavý vid?

- a) lúpia, uctievaajú                      b) posmievajú sa, povedať  
c) vraždia, doniesli                      d) zostúpi, presvedčiť sa

## Ukážka 2

(K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 22 – 25) **Milan Rúfus: Pesnička**

Šumí dážď a o podlahu  
sivú vodu triešti.  
Úzkosti nás obletujú  
ako krdeľ vrán.



Ako kavky polonahú  
vřbku pozdľž cesty.  
Šumí dážď a vetry dujú  
srdcom dokorán.

Kavky, kavky, kde letíte?  
Kam sa žiale tratia?  
Či tá pieseň na varyte  
celá zahynie?



Či ju ruky požehnané  
ústam prinavrátia?  
Či si ešte zaspievame,  
či už ani nie?

Varyto = staroveký bájny hudobný nástroj

### 22. Pomenujte básnické umelecké prostriedky:

- a) vetry dujú srdcom dokorán \_\_\_\_\_
- b) požehnané ruky \_\_\_\_\_
- c) úzkosti nás obletujú ako krdeľ vrán \_\_\_\_\_

### 23. Pomenujte literárny druh ukážky:

- a) báseň                      b) pieseň                      c) lyrika                      d) epika

### 24. Zakrúžkujte pravdivosť tvrdenia: Vo vete z ukážky:

**Kam sa kavky tratia?** - je melódia stúpavá.

áno - nie

### 25. Vyberte nesprávnu možnosť:

- a) V básni sa nachádza expresívne zafarbené slovo.
- b) Lyrický subjekt sa trápi, je mu smutno.
- c) V básni sa nevyskytuje personifikácia.
- d) V 3. strofe sú 3 zámená.

### 26. Vyberte dve slová, v ktorých sa nachádza v nasledujúcej vete chyba a napíšte ich v správnom tvare:

Pán učiteľ, bol by ste taký láskavý a ospravedlnil ma z dnešného vyučovania?

\_\_\_\_\_

### Ukážka 3

#### (K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 27 – 28)

Drahý kameň je minerál (niekedy aj prírodnina organogénneho pôvodu), ktorý sa vyznačuje osobitou, mimoriadnou krásou. **Veľmi** dôležitá je aj jeho farba. Drahokam musí byť aj dosť tvrdý a odolný, aby sa mohol dlho používať bez toho, aby sa poškriabal alebo inak poškodil. A nakoniec musí sa vyskytovať zriedkavo, pretože aj vzácnosť zaručuje jeho vysokú hodnotu.

Gemológia je náuka o drahých kameňoch. Gemológ komplexne študuje každý kameň, od nájdenia až po jeho vybrúsenie a vyleštenie. Dobrým pomocníkom pri identifikácii sú i mikrofotografie, mnohonásobne zväčšujúce vnútornú štruktúru drahokamu.

Zlato, striebro a platina sú drahé kovy. Sami o sebe drahokamami nie sú, no pre svoju prítlačivosť a ľahkú opracovateľnosť tvoria často ich lôžko. **Samozrejme**, majú aj **svoju** vlastnú vysokú hodnotu. <https://uzitocna.pravda.sk/vzdelavanie/clanok/19396-preco-su-drahe-kamene-drahe/>

#### 27. Uvedte, k akému

a) slohovému postupu patrí ukážka: \_\_\_\_\_

b) jazykovému (slohovému) štýlu patrí ukážka: \_\_\_\_\_

#### 28. Určte slovné druhy zvýraznených slov v texte:

a) veľmi: \_\_\_\_\_ b) samozrejme: \_\_\_\_\_

c) svoju: \_\_\_\_\_

### Ukážka 4

#### (K uvedenej ukážke sa vzťahujú úlohy 29 – 30)

#### Ženský zákon (úryvok)

**Anička:** Nieže tak, Miško. Úfaj v Pána Boha! Ja som len trochu zadriemala tej noci, a (myslí) v tú minútu som ťa videla už z vojny doma! Veruže!

**Miško:** Bodaj by to radšej pravda bola ako sen! Ale ja si netrúfam.

**Anička:** Prečo? Radšej úfaj, ako zúfaj. Či nevieš to porekadlo? Čože si ja už potom počnem? (Žiaľne). Veď sa mi srdce pukne od žiaľu, keď ma ešte ani ty nepotešíš.

#### 29. Vypíšte z ukážky jeden frazeologizmus:

---

#### 30. Zakrúžkujte pravdivosť tvrdenia:

Z hľadiska obsahu sa v ukážke nachádzajú všetky druhy viet.

áno - nie

